

Remissvar

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2025-03-24

FI dnr 25-1593
(Anges alltid vid svar)

Säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88)

Ert dnr: Ju2024/02620

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) tillstyrker i huvudsak utredarens bedömningar och förslag om säkerhetsprövningen, säkerhetsprövningsbeslut och avstängning av statligt anställda, men vill framföra vissa synpunkter på utformningen av bestämmelserna.

När det gäller förslagen om en överklagandemöjlighet och överprövningsinstans lämnar FI inte några synpunkter med anledning av betänkandets slutsats att förslagen ännu inte utretts fullt ut. Däremot lämnar FI vissa synpunkter på vad som bör beaktas i en eventuellt kommande utredning i dessa delar.

FI:s synpunkter på förslagen

FI har granskat förslagen utifrån vår roll som offentlig verksamhetsutövare och som tillsynsmyndighet för enskilda verksamhetsutövare inom det finansiella området. Vi redovisar våra synpunkter i den ordning och med de avsnittsrubriker som de presenteras i betänkandet.

1.1 Förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585)

3 kap. 4 § andra stycket

Den samlade bedömningen enligt 3 a § ska göras av verksamhetsutövaren vid säkerhetsprövning enligt ett säkerhetsskyddsavtal, om inte annat följer av tredje stycket eller 4 b §.

Förslaget motiveras av att det har framkommit uppgifter om att det förekommer att aktören i ett säkerhetsskyddsavtal, dvs. motparten till verksamhetsutövaren, genomför och ansvarar för grundutredningen och då även bedömningen i den delen, vilket enligt utredaren strider mot gällande rätt. Eftersom detta förtydligande redan följer av bestämmelsens första stycke och enligt utredningen utgör gällande rätt ställer sig FI tveksam till behovet av att införa ett sådant förtydligande som föreslås. Det bör i stället vara tillräckligt med ett förtydligande i förarbetena.

3 kap. 4 f § fjärde stycket

Om motiveringen har utelämnats ska beslutsfattaren om möjligt ge en motivering i efterhand, om den prövade begär det och det behövs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt.

Den förslagna formuleringen om den prövades behov av att ta till vara sin rätt knyter an till en eventuell kommande överklagandemöjlighet. Med hänsyn till att förslaget om överklagandemöjlighet inte utretts fullt ut anser FI att det föreslagna stycket bör anpassas utifrån det.

3 kap. 12 a § andra stycket

En grundutredning bör omfatta följande personliga förhållanden: [...]

FI anser att formuleringen ”bör” medför att bestämmelsen fortsatt kommer att medföra otydlighet vid tillämpningen, såväl för verksamhetsutövare som har att tillämpa bestämmelsen vid säkerhetsprövningar, som för tillsynsmyndigheter i deras myndighetsutövning. FI föreslår därför att formuleringen ”bör” byts ut till ”ska i vart fall” i kombination med att på annat sätt öppna upp för en möjlighet att i enskilda fall ha möjlighet att göra undantag från uppräkningslistan, till exempel genom att sådana undantag dokumenteras.

9 Avstängning av statligt anställda

FI tillstyrker förslagen men vill framföra följande synpunkt. Förslaget om avstängning av statligt anställda kan komma att påverkas av en eventuellt kommande överklagandemöjlighet. En sådan kan medföra vissa svårigheter i förhållande till användningen av avstängning. Till exempel finns det en risk för att avstängningstidens längd kan komma att förlängas betydligt vid en överprövning av säkerhetsprövningsbeslutet. Det finns därför ett behov av att i samband med den närmare utredningen av en överklagandemöjlighet även analysera vilka eventuella konsekvenser en sådan kan få för arbetsgivarens användning av möjligheten att stänga av arbetstagare.

10 Överprövning av säkerhetsprövningsbeslut

När det gäller förslagen om en överklagandemöjlighet och överprövningsinstans kan FI inte lämna synpunkter på dessa då de inte är utredda fullt ut. Däremot lämnar FI följande synpunkter på vad som bör beaktas i en eventuellt kommande utredning i dessa delar. FI anser att det även bör analyseras om det finns andra alternativ till överprövningsinstans än en ny särskild nämnd. Det kan, inte minst med anledning av Nato-medlemskapet, även finnas anledning att samtidigt utreda frågan om att införa ett klareringssystem.

FINANSINSPEKTIONEN

Daniel Barr
Generaldirektör

Sara Smeds
Myndighetsjurist

I detta ärende har generaldirektören Daniel Barr beslutat. Myndighetsjuristen Sara Smeds har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Martina Jäderlund deltagit.

Kopia till ju.L4@regeringskansliet.se